

ČASOPIS LORM z.s.

DO TEKY

108

2021

PODZIM

VERŠE • SLOVO ŠÉFREDAKTORKY • ZPRÁVY Z LORMU •
STALO SE ANEB POHLED Z DRUHÉ STRANY • PŘÍSPĚVKY
ČTENÁŘŮ • ROZHOVOR • PRÁVNÍ PORADNA • ZDRAVÍ
• INFORMACE • OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH
• ZE SVĚTA • VZKAZY MOUDRÝCH • RECEPTY

12 • TAK AŽ TO TAK ZŮSTANE!

28 • SAETHRE-CHOTZENŮV SYNDROM

41 • ALEXANDRA ADAMSOVÁ: HLUCHOSLEPÁ
STUDENTKA MEDICÍNY

42 • SVĚTOVÁ FEDERACE HLUCHOSLEPÝCH

LORM

SPOLEČNOST PRO HLUCHOSLEPÉ
SOCIETY FOR THE DEAFBLIND

VERŠE – Když máš	3
SLOVO ŠÉFREDAKTORKY	4
ZPRÁVY Z LORMU	
Tři v jednom	5
Okénko do Jihomoravského kraje	6
STALO SE ANEB POHLED Z DRUHÉ STRANY	7
Pořídte si Rey	8
PŘÍSPĚVKY ČTENÁŘŮ	
Jak jsem si přikradla dceru	10
Vzpomínka na kluby před pandemií	11
ROZHOVOR	
Tak ať to tak zůstane!	12
PRÁVNÍ PORADNA	
Invalidní důchod a druhy pracovních smluv	17
Invalidní důchod není automatický, i když máte vážný úraz nebo nemoc	19
Kde seženu peníze na pomůcky, které potřebuji?	21
Změny v preventivních prohlídkách. Na co máte nově nárok.	25
ZDRAVÍ	
PŘÍČINY HLUCHOSLEPOTY – Saethre-Chotzenův syndrom	28
Kdy začnete hůř vidět.	29
Český lékař vrátil zrak osleplé dívce.	33
INFORMACE	
Co hradí zdravotní pojišťovny pojištěncům s poruchami zraku ...	34
Česky mluvící teploměr	36
Světluška otevřela celorepublikovou půjčovnu pomůcek a sportovního vybavení	37
Počátky výcviku vodících psů u nás.	38
Zemřela Mathilda Nostitzová, patronka Nadačního fondu Mathilda	39
OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH	
Alexandra Adamsová: hluchoslepá studentka medicíny.	41
ZE SVĚTA	
Světová federace hluchoslepých	42
Deafmetal	45
VZKAZY MOUDRÝCH	46
RECEPTY – Domácí krokety.	46

*Jste-li okouzleni krásou barev, zvuků,
neděkujte tomu štěstí přede mnou,
raději podejte mi bez rozpaků ruku,
abych šla s vámi, a ne za stěnou.*

VERŠE

Když máš

Když máš divnej den a pryč je touhy sen,
když máš pocit najednou, že už nemůžeš se nikam hnout,
že vše dobré, co uděláš, zas nějakým svinstvem pohřbíváš,
když máš všeho už dost a na hlavu ti padá z přání most,
když máš na sebe zlost z toho, jak křivě jsi někdy rost,
zkus sám do sebe jít,
svou duši za ruku vzít,
hlavu polož do prachu
a řekni si: „Tak dost, brachu,
zkus začít jinak žít!“

Život je, hochu, pěkná mrcha, která se s nikým nepárá,
jeden se dře v potu krve, druhý má za nic Oskara.
Život umí bejt pěkně tvrdej, věř mi, hochu, je to tak,
dřív pod nohy ti klacky hodí, nežli dá prachy na bejvák.

Vychutnáš si, hochu, pěkněj na zem držkopád,
jó, že máš sny o bohatství, blbej snílku, příště snad!
Svižně povstaň, utři si krev a pospíchej zase dál!
No tak neřvi, utři slzy, dnes by se ti každěj smál.

Život je, hochu, pěkná mrcha, která se s nikým nepárá,
jeden se dře v potu krve, druhý má za nic Oskara.
Život umí bejt pěkně tvrdej, věř mi, hochu, je to tak,
dřív pod nohy ti klacky hodí, nežli dá prachy na bejvák.

SLOVO ŠÉFREDAKTORKY

Vážení čtenáři,

zatímco nám začal podzim, pro někoho – třeba pro mě – nejmilejší roční období, venku pere slunko jak zběsilé, hotová Kalifornie! Dnešní úvodník totiž píše dva dny před koncem července, aby se k vám Doteky dostaly včas, tak jak mají. Dřepím, ostatně jako celý červen a červenec, pod větrákem a silně se obávám, že ještě i v srpnu dřepět budu, mozek uvařený jako kanadské ryby, neschopná jakékoliv smysluplné činnosti, o té nesmyslné ani nehovoře! Co mě aspoň trochu sobecky těší, je skutečnost, že jsme na tom všichni stejně nebo podobně, můj průzkum praví, že letošní extrémně hnusné vedro špatně snáší úplně každý, bez rozdílu věku, pohlaví i (ne)povolání, tak aspoň něco 😊. Jaké štěstí, že můžeme náš časopis připravovat doma, pěkně v chládku, neomezeně inhalovat prach vířený větráky, ti šťastnější pak klimatizací, a že se tedy následky permanentního přehřívání rozumu neprojeví na obsahu, ba právě naopak. Během krásného pršavého podzimu, v příjemném lezavém chladu, od hlavy až k patě zahaleni mlhou z blat si přečtete zajímavé informace o invalidních důchodech, nalistujete se verši Vaška Fišera, otevřete s Veronikou Gruřovou Okénko do Jihomoravského kraje, oprášíte si vědomosti o získání kompenzačních pomůcek, nalistujete si rozhovor vedený paní ředitelkou Petrou Zimermanovou, veselé povídání paní Sykáčkové, samozřejmě nechybí zajímavosti ze zdravotní oblasti, možná se vám bude chtít i něco dobrého uklohnit, zkrátka a dobře, stručně a jasně, Doteky opět přetékají nad povolený limit a vy se máte na co těšit. Minimálně tak moc, jako se já těším na vaše literární příspěvky do zimního čísla. A nemyslete si, zima je tu cobydup a u sálajících kamínek, to se to teprve čte, poslouchá. Ale co to říkám, pryč se sáláním, jako by ho bylo málo! Raději nám napište, jak jste prožili léto, co nového nebo neobvyklého jste zažili, poznali, potkali, jestli jste třeba náhodou nebyli navštívit místa, kterým patří vaše srdce, jestli jste se třeba náhodou nenaučili nějaký nový recept? Já ano, ale o něm a mnohém dalším až zase příště...

Ať vám slouží zdraví, milí čtenáři, a máte veselou mysl,
nebo aspoň ne chmurnou, ať je vám dobře uvnitř i na světě!

Zdena Jelínková
šéfredaktorka Doteků

ZPRÁVY Z LORMU

Tři v jednom

Vážení klienti a členové LORMu,

v příštím roce na podzim plánuje naše organizace skutečně nevídanou akci: **Valnou hromadu** spolu s dalším, v pořadí již 8. ročníkem umělecké soutěže o **Cenu Hieronyma Lorma** a také **Lormolympiádu**, tedy doslova a do písmene 3 v 1 (tři v jednom). Délka této mimořádné události, stejně jako místo a přesné datum, budou samozřejmě včas upřesněny a my pevně doufáme, že nebude narušena, natož zrušena z důvodu další covidové či jiné epidemie.

Ale vy, naši milí klienti, se můžete aktivně připravovat už nyní, a to třeba navýšením fyzické aktivity, abyste byli na sportovišti napřesrok fit. A ve volných chvílích, zejména za dlouhých zimních večerů, se můžete pustit jak do výtvarné činnosti, tak do literární tvorby z oblasti poezie a prózy, rok uteče jako zajíc a jak známo, štěstí přeje připraveným!

A teď pozor, téma příštího 8. ročníku soutěže o Cenu Hieronyma Lorma zní: **A život jde dál.**

Tak směle do toho! A ničeho se nebojte, psát umí opravdu každý, protože každý toho v životě přece tolik zažil! Stačí jen vzít tužku, papír, zamyslet se, zavzpomínat, zapojit představivost a pak to tomu papíru svěřit... A nám taky, už teď se s paní ředitelkou Petrou Zimermanovou nedočkavě těšíme na záplavu vašich soutěžních příspěvků a držíme všechny palce!

Zdena Jelínková
šéfredaktorka Doteků

Okénko do Jihomoravského kraje

Milí čtenáři!

Po více než roce se vám připomínám prostřednictvím našeho oblíbeného časopisu Doteky. Sedím u počítače a přemýšlím, jakou zajímavostí z našeho kraje bych vás mohla obdarovat. Pokud jste si v uplynulém období posteskli, že vám chybí setkávání na klubech, vězte, že i u nás v kraji tomu nebylo jinak. Kvůli covidovým vlnám, které se k nám valí jedna za druhou, bych počet klubových setkání dokázala sečíst na prstech jedné ruky a ještě by mi i zbylo. Naštěstí se nám loni v září, po několika neúspěšných pokusech, těsně před dalším tvrdým lockdownem, podařilo uskutečnit výlet do Lamacentra Hády v Brně. Vyšlapat tam nebyla žádná legrace a všichni jsme si v jednotlivých momentech říkali, jestli nebylo lepší zůstat někde v hospodě na zahrádce 😊. Skromně si ale myslím, že výsledek stál nakonec za to. Brno jsme měli jako na dlani. Kromě toho se tam v týdnu nedostane veřejnost, takže jsme měli možnost užít si to plnými doušky a paní průvodkyně se nám mohla důkladně věnovat. Klienti byli zvědaví a dostatečně ji vyzpovídali. Dozvěděli jsme se spoustu zajímavostí, krmili, hladili, a dokonce jsme měli privilegium a možnost pohladit si čerstvě narozené mládě lamy, kterého jemná srst se pod rukama rozplývala. Zážitek to byl nevídaný! Jenom těžko říct, jestli se pod ten nevídaný zážitek počítá strastiplná cesta nahoru, nebo jen návštěva Lamacentra, to už musí klienti posoudit sami 😊.

A co teprve zrušené pobyty? Jistě jste si posteskli i kvůli nim, my taky. I když já jsem dost dlouho jedním pobytem, který jsem pro vás chystala, žila. Tak vám alespoň ve zkratce přiblížím, co by bylo, kdyby covidu-19 nebylo. Připravovala jsem program na pobyt v Hustopečích u Brna. Sami byste nevěřili, kolik zajímavých míst se dá v tomhle malém městečku a jeho okolí navštívit, kolik zajímavých lidí potkat! Tak například jenom takové, pro Hustopeče asi nejvíce charakteristické, mandloňové sady. Unikátní místo s padesáti tisíci mandloněmi, protkané stezkami a s rozhlednou na vrcholku. Tam by se člověk mohl procházet a prožít klidně celý den, balzám pro duši i tělo. Nejrůznější

delikatesy z mandlí v mnoha variacích by nám pak nabídla hustopečská mandlárna. Nedaleko Hustopečí působí známá canisterapeutka, která by nám ukázala, jak využít canisterapii (podpůrná terapie pomocí psů, která se využívá pro zlepšení psychického i fyzického stavu člověka) u osob s hluchoslepotou. Křížový vrch s kaplí bychom také nevynechali. Místa, která bychom mohli navštívit v okolí, raději zmiňovat nebudu, co když se stane, že se tam příští rok vydáme, tak abych vám všechno nevyzradila. Na závěr jenom taková zajímavost. Tuhle se mě jedna klientka ptala: „Veroniko, víte, proč má to městečko název Hustopeče? No proto, že tam vždycky neskutečně husto peče.“ Neuvěřitelné, ale měla jsem možnost přesvědčit se o tom na vlastní kůži. Možná budeme mít příští rok štěstí, situace se zlepší a všechno to zažijeme společně na lormáckém pobytu. Kdoví?

*Veronika Gruřová
terénní sociální pracovnice pro Jihomoravský kraj*

STALO SE ANEB POHLED Z DRUHÉ STRANY

Milí klienti, vážení čtenáři,

otevíváme pro vás novou rubriku Stalo se aneb Pohled z druhé strany. Říkaly jsme si s paní ředitelkou Petrou Zimmermanovou, že tímto celý čtvrtletník malinko ozvláštíme, více naši práci přiblížíme těm z vás, kteří jste do LORMu přišli v pozdějších letech nebo zcela nedávno, zatímco vy, kteří jste s ním pomalu od počátku, si rádi zavzpomínáte, pobrouzdáte časy dávno minulými, a přece tak blízkými. Aby toho nebylo málo, události budu předkládat z pohledu pracovníka (dnes už bývalého), tedy mého. Zvu vás všechny srdečně ke společnému listování společnými zážitky od počátku třetího tisíciletí, od počátku mého profesního působení v LORMu, které začalo před jedenadvaceti lety, v roce 2000, a skončilo letos v červnu. Samozřejmě že se může (a pravděpodobně i bude) lišit mé vnímání od vnímání jiných přímých účastníků popisované

události, vždyť každý vnímá na základě své osobnosti a to je na tom právě to zajímavé. I když první číslo Doteků vyšlo v zimě 1994, já těch šest let do roku 2000 přeskočím, jako pamětník mohu psát jen o tom, co si sama pamatuji (anebo si to aspoň myslím). Ale abyste snad nepřišli hned na začátku zkrátka a měli i možnost se trochu „rozečíst“, dovolím si místo nich, výjimečně a jen pro tentokrát, nabídnout mé nedávné zážitky s novým čtyřnohým přírůstkem do naší rodiny.

Poříd'te si Rey

Rey je dvouměsíční štěně německého boxera. Dnes nás spolu se svými páníčky přijela poprvé navštívit. Naše roční Pepina, čistokrevná míšenka francouzského buldočka a kavalíra King Charles španěla, se nemohla dočkat, až si spolu s novou kamarádkou pěkně vyhraje, po zahradě poskáče, samým těšením na štěňátko ani dospat nemohla. Pepinka holt miní, návštěva mění – sotva Rey vpackala na ještě vratkých nožkách za vchodové dveře, jala se Pepinu, dosud navyklou na veškerou naši pozornost, neúnavně a bez pardonu terorizovat. Zarputilý prcek lítal zběsile po zahradě, kde mohl, tam Pepču kousl, kde nemohl, tak taky. Jedná se o zvíře vysoce sebejisté, s neochvějnou důvěrou v kvalitu svého kilometrového rodokmenu i pořizovací ceny. A dávala svoji nadřazenost služebné, na niž Pepu okamžitě degradovala, řádně sežrat.

Je zajímavé, že ačkoliv malá teroristka zatím nechápe, že se nedá projít zavřenými dveřmi nebo drátěným plotem a že v obýváku se nečůrá (vše opakovaně zkouší), velmi rychle zjistila, jak na starší kamarádku – útokem! Při představě, že doroste nejméně třiceti kilogramů a udrží se pevně na nohou, Pepču už teď jímá hrůza.

Svoji suverenitu završil škobrtavý nezmar tím, že v nestřeženém okamžiku hltavě vyžral Pepině misku s obsahem pro dospělé, zuřivě u toho vrčel, chrochtal a mlaskal, aby následně vše včetně snídaně vyblil na koberec a dokonale šťasten na pár minut usnul.

V tom okamžiku jsme my všichni dvounozí vystartovali ke stolu naházet do sebe oběd ve snaze využít do mrtě darovanou chvílku pokoje. Sotva jsme zasedli, Rey procit-

la. Rozhodně se nehodlala smířit s odsunutím na druhou kolej a bojovně vyrazila směr Pepina. Tato, skryta před svojí samozvanou velitelkou pod stolem, vyrazila opačným směrem. Štěně za ní. My za nimi, za námi chladnoucí oběd a posrážené židle. A v tomto duchu se nálada, na rozdíl od počasí, držela ve slunečném stavu až do pozdního odpoledne, ještě pac, pusu a pohlazení, budeme se těšit na příště (Pepinka ne).

A rada z toho plynoucí? Pokud se nudíte, kupte si medvídku mývala nebo si pořídte Rey 😊.

My se naštěstí nenudíme, přesto jsme neodmítli, když jsme týden nato byli požádáni o pohlídání štěňátka v jeho bydlišti.

Podnikáme náležitě přípravy, Pepině jsme nalhali, že jedeme na Jelení dvůr do Jestřabic. Kontrola zavazadel proběhla šeptem, ten pes má uši i na zadku, a kdyby zjistil, že cílem je Rey, nikoliv prasata v oboře, odmítl by se hnout z křesla.

Na místo jsme dorazili bez potíží, žádný z deseti přeštopových spojů neměl zpoždění, štěně šťastné jak blecha nás půl hodiny vítá, pak se na konsternovanou Pepi (kde jsou ti jeleni?) jako blecha přísaje, důležitě ji provede svým bobkovým královstvím, přitáhne na odív sadu počůraných plyšáků a jeden ožraný smeták (čichnout jo, půjčit ne!).

Po vítacím ceremoniálu a krátkém odpočinku jsme vyrazili na procházku. Chtěli. O tři loužičky později se mi podařilo narvat stávkujícího predátora do obojku a vyvléct ho na vzduch. Zpola oškubaná Pepina se tryskem vzdálila, zatímco modrokrevný špunt trucoval, že na něj štěkl sousedův vořech. Nechal se poponášet, tvářil se namyšleně, aspoň že zhluboka dýchal.

Střih: Rey ztřeštěně zdupává oschlou louku, poprvé bez vodítka, svobodááá! Metá kozelce, šlape si na uši, zapomíná jazyk na vestě, chrčí a frčí, číhá na Pepinu za drnem a už ji bere všemi pěti zuby pod krkem.

Zpátky doma. Oběd. Ofrňující se slečinka namísto kroupání granulí trvá na dožvýkání utěrky. No prosím, tvrdá hlava, měkký břich, je čas spánku. My tři s ním nemáme problém, mrňous opět v opozici, vyžaduje házení míčku, přetahování s hadrem, zametání (štěká na smeták), vysávání

(šteká na vysavač), stírání podlahy (šteká na mop), šteká, šteká, štekna jedna malá. Dál oddaně sloužím diktátorce, v nohách desítky kilometrů nasbíraných po domě, shyby a sedy-lehy nepočítaje. Copak se to zvíře, doprkýnka, nikdy neunaví?

Nastal čas loučení, moooc se těšíme! Radostný prcek se zodpovědně chystá s námi, skládá na hromadu pantofle a ponožky – teď hlavně nevyměknout, strčit ho zpátky do chodby, zamknout a mazat.

Doma: Pepina se nám konečně uvolila odpustit dnešní zradu, uvelebíme se vyčerpaně každý ve svém pelechu a... a... stýská se nám, stýská po tom malém, vitálním a nebojácném tvorečku, po jeho nekomplikované náklonnosti a lásce, po bezbřehé důvěře a bezbranné důvěřivosti, oddanosti až za hrob. Dokonce i Pepince 😊

*Zdena Jelínková
šéfredaktorka Doteků*

PŘÍSPĚVKY ČTENÁŘŮ

Jak jsem si přikradla dceru

Přikrást si může člověk všelicos, ale zrovna dceru, to se hned tak nevidí. Ale mně se to stalo! Tenkrát před lety jsem pracovala jako dětská sestra v chomutovské nemocnici a v té době také aktivně pro zrakově postižené. Sama mám vrozenou oční vadu, a aby toho nebylo málo, narodila se mi se stejnou oční vadou dcera Stáňa. Proto práce pro zrakově postižené byla pro nás samozřejmostí. Já se snažila pomáhat dospělým, Stáňa byla v mládežnické organizaci, kde byly různé zrakové vady a takový veselý kolektiv. V té době mě, nadšenou ochotnici pomáhat, kde se dá, upozornila jedna sestřička, že v přijímací kanceláři pracuje mladé děvče se silnými dioptrickými brýlemi. Hned jsem zatoužila to děvče poznat a zapojit. A tak jsem se seznámila s Kamilkou, kterou vychovávala babička. Protože Stáňa vyrůstala jako jedináček, přivítala s jásotem kamarádku o něco mladší a

se stejnými zájmy. Děvčata se zapojila mezi mladé a mně ta šikovná Kamilka přirostla k srdci. Ani už nevím, jak se to stalo, že mi začala říkat mamino, a já si libovala, že mám dcery dvě a že jsem si tu Kamilku přikradla. Léta běžela, děvčata se vdala a Kamilce se narodil syn Martin a o 3 roky později Honzík. Naše přátelství trvalo, tak jsem i ty kluky pohlídala, když bylo potřeba. Člověk léta nezastaví, kluci se oženili. Martin s Lenkou mají pětiletou Elišku a tříletou Karolínku. Honzík s Deniskou mají čiperného ročního Matýska. Tak máme o zábavu postaráno. Stáňa s manželem Vládičkem jsou aktivní, mají plno přátel s vodicími pejsky, a tak se všichni rádi scházíme a já jsem šťastná, že tu svoji přikradenou Kamilku mám a že to dlouholeté přátelství trvá, že do té její rodiny se Stáňou a Vládičkem patříme. Já teď prožívám spokojené stáří v domě s pečovatelskou službou Merkur, kde se o nás moc dobře starají.

Pavla Sykáčková

Vzpomínka na kluby před pandemií

Ráda bych se s vámi podělila o zážitky z klubových setkání, která se konala, dokud nezasáhla pandemická omezení.

V Přerově, přestože je nás tam tak málo, jsme se díky naší terénce scházeli s radostí a pravidelně. Veronika pro nás vždycky připravila zajímavý program: vyráběli jsme různé drobnosti, luštili kvízy, čichem a hmatem poznávali bylinky a také podle chutě poznávali různé druhy ovoce. Vždy nás pohostila čajem či kávou a něčím dobrým k zakousnutí. Bylo nám moc příjemně a všem se nám po takových setkáních již stýská!

Minulý rok připravila Veronika v Brně výlet do Lama-centra. Tam to bylo moc úžasné a měli jsme z toho krásný zážitek! Byli jsme uprostřed výběhu s lamami a všichni jsme si je mohli hladit a krmit. Jedna lama se jmenovala Čert, zrovna měla narozeniny, ale na čerta vůbec nevypadala. Byl to mazek, hravý a přátelský, mohli jsme si ho pohladit. Kromě lam tam byli ovce, berani, kozy i kozli. Provázela nás

milá paní, která nám ochotně odpovídala na naše otázky, dokonce nám ukázala a dovolila pohladit i právě narozené lamí miminko, které vážilo teprve 6 kg. Dozvěděli jsme se, že mámy lamy nosí svá nenarozená mláďata rok. Když se narodí, váží pouhé 3 kg. Mládě mělo srst krásnou a jemnou jako vatička. Také jsme měli možnost osahat si vzorky srsti z lam, neboť se musí stříhat a z jejich srsti se dělají deky, svetry a různé látky, z nichž se potom šije oblečení. Přestože tam psi měli zákaz vstupu, můj vodičák Avrel se natolik líbil, a to nejen paní průvodkyni, ale i ostatním zvířatům, že měl výjimku. A hned se se všemi skamarádil a mohl si tam hrát a běhat, jako kdyby tam patřil.

Děkujeme Veronice, že pro nás připravila tak mimořádný zážitek!

Jana Brožková

ROZHOVOR

Tak ať to tak zůstane!

Spoustu posledních let mi s humorem sobě vlastním pravidelně vyhrožovala větou o odchodu do „předčasného starobního důchodu“. Posledních šest let, kdy u nás v LORMu „přesluhovala“, se výhrůžka o odchodu „do důchodu“ stávala čím dál víc reálnější. Až to jednou po neuvěřitelných 21 letech muselo přijít... Naštěstí se s námi neloučí úplně. Nadále zůstává v srdci Lormačkou a členkou našeho spolku a dál zastává roli šéfredaktorky Doteků, i když od 1. července už jen externě na dohodu o provedení práce. Ano, milí a všímaví čtenáři, tušíte správně. Hovořím zde o Zdeně Jelínkové, která u nás začínala jako „terénka“ pro klienty v Brně a na Moravě, aby se díky svým bohatým zkušenostem i z předchozích zaměstnání vypracovala na metodičku LORMu. Kdybych se pustila do výčtu všech jejích iniciativ, nápadů i profesionality, tak vám to zde sepisuji ještě hodně dlouho. A proto mne napadlo udělat se Zdenou takovou malou rekapitulaci jejího působení nejen u nás v LORMu formou rozhovoru. Tentokrát zde Zdena nebude

klást zvědavé otázky na tělo někomu jinému, ptát se budu já a ona mi bude snad nadšeně odpovídat.

Zdeno, známe se přes 20 let, pojí nás dlouhé roky spolupráce v LORMu, které navíc k mé velké radosti přerostly v letité přátelství. Víme toho o sobě tolik, že bude těžké ti položit otázku, na kterou neznám nebo aspoň netuším předem tvoji odpověď. Ale pojďme to zkusit a zavzpomínat na úplné začátky. Jak se to stalo, že jsi jako mladé děvče nasměrovala svoji profesní kariéru k sociální práci?

Pravděpodobně na základě rozhodnutí malé holčičky, kterou jsem kdysi byla a která sebevědomě prohlašovala, že jednou bude herečkou nebo tetou v dětském domově. Svým způsobem se mi splnilo obojí.

Vzpomeneš si na svoje úplně první setkání s organizací LORM?

Tak to už je hodně dávno! Tehdy jsem doprovázela jednoho klienta bývalého pracoviště na pobyt LORMu, aniž bych o něm – tedy o LORMu – předtím cokoliv věděla.

Jaké byly tvoje první pracovní začátky v LORMu coby „terénky“? Jaké pracovní zkušenosti už jsi měla za sebou? A čím tě práce u nás překvapila, co bylo tehdy pro tebe nové a jiné?

Převážně jsem působila v sociální oblasti, pracovala jsem s lidmi různého věku se zrakovým nebo kombinovaným postižením, také ve školství, krátce i úplně mimo obor, třeba v kanceláři. V LORMu mě čekala spousta cestování, tehdy byla „brněnská“ skupina klientů velmi početná, na klub se nijak výjimečně sjelo z celé Moravy s průvodci kolem 30 osob. Náročné, ale pěkné (teď mě napadá – kde asi pramení moje nechuť k cestování?).

Svoji práci jsi vždy vykonávala s velkým nasazením, do terénní sociální práce jsi přinášela mnoho svých odborných zkušeností, ale i nápadů. Například za nápadem pořádat zimní pobyty na běžkách pro hluchoslepe klienty jsi stála ty, stejně tak za realizací letních cyklistických pobytů na tandemových kolech, za Lormolympiádou atd. Víím, že jsi týmový hráč a skromně mi odpovíš, že „sám nejsi nic...“ Přesto, kterého z projektů si vážíš po těch letech nejvíc? Na které akce, které jsme pořádali pro klienty, sama nejraději vzpomínáš?

A víš, že ani nevím? Jak vybrat ze svých dětí to, které máš nejraději, když je všechny miluješ stejně?

Jsi žena mnoha koníčků a některé z nich se ti dokonce podařilo přetavit i do sociální práce, když jsi například založila v Brně divadelní spolek Lormos. O co tehdy šlo a jak to probíhalo?

Ted' se musím vytasit s mým oblíbeným „sám nejsi nic“ – v té době pracovala v olomoucké pobočce terénka Marcela Lazecká, jedna z nejlepších kolegyň a nejmilejších lidí, s nimiž jsem se v LORMu setkala, a nebýt jí, nikdy bychom nedosáhli s naším divadélkem takového ohlasu, troufám si říct úspěchu, v němž jsme se slunili. A klienti herci? Absolutní nasazení, neuvěřitelná pracovní disciplína, spolehlivost, nadšení a k tomu tvoje bezbřehá podpora a zabezpečení – krásné to bylo!

Jak ses vlastně sama dostala k amatérskému divadlu a pokračuješ v tom i nyní?

V šestnácti jsem vstoupila do ochotnického souboru v rodných Křenovicích, v něm hrála a později režírovala pár desítek let. Měla jsem možnost hostovat i v jiných amatérských souborech, poznat stovky mně podobných nadšenců, bavit sebe, bavit diváky... Poslední tři roky režírují naše koryčanské divadélko a už raději prchám od tématu, protože pak nevím, kdy přestat ☺.

V posledních několika letech jsi v roli metodičky zaškolila mnoho nových terénních sociálních pracovníků, pomáhala jim jak prakticky, tak teoreticky. Co všechno jsi své kolegyně učila? A co po těch letech považuješ za nejdůležitější, aby se z nového kolegy stala skutečná profesionálka?

Jak říkáš, šlo o předání praktických i teoretických dovedností a znalostí, které jsem během života nasbírala, občas tak, že jsem si řádně natloukla čumák, dělala chyby a přešlapy, abych pak už napořád věděla, že takto ano a takto ne, neboť dvakrát stejnou chybu udělá jen blbec. A to se „učí“ dost těžko, zkušenost je nepřenositelná a lidé jsou různí. A pak je tady chemie – s někým si „sedneš“ a od začátku jedete na stejné vlně, s jiným ne, potom musíš být profesionál především sama, aby ses vyvarovala rozdílů v přístupu. Za nejdůležitější považuji zdravý selský rozum, není-li ten, nepomůže ani titul. Pokud bych měla mluvit

o profesionální hrozbě, pak je to „hodná, obětavá tetička, samovolně a svévolně páchající dobro“.

Spisovatel Jan Nouza, který kdysi pro nás v Dotecích naplňoval tuto rubriku výtečnými rozhovory, kdysi řekl: „Celý život potkávám skvělé lidi a taková setkání jsou pro mne honorářem, který vám nevyplatí žádná účtárna na světě“. Na koho z kolegů či externích spolupracovníků nejraději vzpomínáš ty a proč? Nebo na které období?

Jednu dobu se v LORMu zformoval skvělý kolektiv, to byly zlaté časy! Samé úžasné kolegyně, k tomu nádherná spolupráce s Evou Suralovou, Radkou Horákovou, Lenkou Hricovou, Jiřím Langerem, spousta aktivních klientů, nových projektů, jaká radost „chodit do práce“! Někteří spolupracovníci jen tak prošli, někteří, ač dávno jinde, jsou se mnou aspoň v duchu pořád – Lenka Veverková, Hana Dvořáková, Marcela Lazecká, Helena Jelínková, Barbora Hluchníková...

Dokážeš říct, kdo tě v životě nejvíc tvaroval a ovlivnil?

Určitě rodiče, babička, starší sestry, které mě „mydlily“ od rána do večera, když mě měly na krku coby „hnusné, vzteklé děcko“ (kdo by nebyl, když byl tlučen, že ano 😊), kamarádi, zkrátka fajn lidi, s kterými jsem nebo jsem mohla být po určitou část života. Samozřejmě mě nutně ovlivnila moje práce, i jejím vlivem mám skladbu hodnot odlišnou od těch, kteří se profesně nesetkali s dopadem zdravotního postižení na běžný život.

Jak dnes, po více jak 20 letech, vnímáš LORM? Co se od tvých úplných začátků změnilo k lepšímu a co k horšímu? A kde vidíš LORM za deset dvacet let? Co by sis přála změnit?

Nejsem si jistá, zda po více než dvaceti letech mám ještě objektivní vnímání 😊. Změnilo se toho moc, podle mého názoru naštěstí k lepšímu. Jen jedno negativum zůstává a obávám se, že i zůstane, a tím je častá obměna terénních pracovníků. Když přijde nová kolegyně/kolega, trvá dlouho, než se všemu naučí, než se začlení do týmu, získá důvěru klientů, než komplexně pochopí svoji práci a roli. A když se tak stane (pokud vydrží náročnost celého procesu), jde „o dům dál“ – změní zaměstnavatele, rodinný stav, osobní život, zemi... A začíná se znovu, pořád dokola, to je složité pro všechny zúčastněné a není z toho cesta ven.

A kde vidím LORM za jednu dvě dekády? Předpokládám, že tam, kde je teď. Moc mu to přeji!

Od loňského roku jsi oficiálně šéfredaktorkou našeho časopisu Doteky, ale na jeho obsahu se podílíš řadu let. Co tě na přípravě čtvrtletníku baví? Kterou rubriku máš nejraději? A s kterou se nejvíc potýkáš?

Stručně? Všechno. Baví mě spolu s ostatními tvořit obsah – vyhledávat a zpracovávat materiál, přispívat do některých rubrik, přemýšlet o zavedení nových, oslovovat klienty k zaslání příspěvků – tady se upřímně řečeno potýkám, snaha něco z někoho „vyrazit“ značně převyšuje výsledek. Mám ráda úvodní verše a Místo mého srdce, tam se přenesu spolu s autorem a v duchu s ním procházím krajinou vzpomínek.

Vím, že jsi velká čtenářka a sama jsi mimořádně literárně zdatná. Kde čerpáš inspiraci? Po které knížce, autorovi vždycky ráda sáhneš, ke komu se ráda vracíš?

Je milé, že mé občasné smolení označuješ jako mimořádnou literární zdatnost, děkuji 😊. Kde může člověk čerpat inspiraci? V životě, knížkách, filmech a v první řadě v lidech – stačí si jich jen pořádně všimat. A samozřejmě ve vlastní fantazii. Nemám oblíbenou knížku, já jenom čtu a čtu všechno, co mi přijde pod ruku. Mým oblíbeným žánrem jsou detektivky, sleduji současné české autory, v poslední době mě zaujala Karin Ledecká svojí knížkou Šikmý kostel. ***V Dotecích máme příležitostnou rubriku „Místo mého srdce“. Kam bys nás pozvala ty, kde ti bylo nebo stále je nejvíc dobře, kam tě to táhne?***

A víš, že bych věděla? Tak já o tom v některém z příštích čísel Doteků napíšu...

Mnoho let jsi mne strašila hláškami o odchodu do předčasného důchodu. Teď, když ta doba po 6 letech přesluhování skutečně nastala, co se pro tebe za tu dobu změnilo? Na co ses v důchodu nejvíc těšila, až na to budeš mít konečně čas? A už ten čas máš?

Jsem starobní důchodce na plný úvazek poprvé v životě, sama jsem zvědavá, co to bude obnášet.

Vím, že když ti to okolnosti i zdraví dovolí, tak s námi budeš dál jezdit coby dobrovolnice na pobyty a další akce LORMu. Co tě k tomu vede? Proč považuješ za důležité nám dál pomáhat?

Tím, že pomohu já vám, vy současně pomůžete mně – jak jednoduché!

Jakou otázku jsem ti nepoložila a ráda bys mi na ni odpověděla?

Nezeptala ses mě, jak ti skromnost velí, na sebe 😊. Když jsem přišla do LORMu, už jsi tam byla, když jsem odešla z LORMu, ještě tam jsi. Tak ať to tak zůstane!

Zdeni, děkuji ti za rozhovor i za tvoje obrovské nasazení a veškerou práci pro LORM!

*Petra Zimermanová
ředitelka LORM z.s.*

PRÁVNÍ PORADNA

Invalidní důchod a druhy pracovních smluv

Osoby v invalidním důchodu nejsou při práci nijak omezovány. Práce by ale měla být úměrná jejich nemoci či postižení. Je dobré připomenout, že za všechny osoby v invalidním důchodu platí stát zdravotní pojištění. Jiné je to však u sociálního pojištění. Přinášíme proto přehled pracovních smluv/dohod, na které je možné pracovat i s ohledem na odvody sociálního a zdravotního pojištění.

PRACOVNÍ SMLOUVA – PLNÝ A ZKRÁCENÝ ÚVAZEK

Pracovní smlouva je pro invalidní důchodce vždy výhodná. Jsou chráněni stejně jako všichni zaměstnanci zákoníkem práce a zejména podléhá jejich výdělek odvodům na sociální a zdravotní pojištění. Osoby, které nejsou státními pojištěnci, musí v některých případech i část zdravotního pojištění doplácet ze svého. Invalidní důchodci však nic doplácet nemusí, a proto je pracovní smlouva na plný či na zkrácený úvazek pro ně vždy vhodná.

DOHODA O PRACOVNÍ ČINNOSTI (DPČ)

Na dohodu o pracovní činnosti lze odpracovat maximálně 20 hodin týdně s tím, že pojistné se z výdělku neodvádí, pokud je výdělek do 3 499 Kč hrubého měsíčně. Do tohoto limitu se pak vyplatí pracovat pouze těm důchodcům, kteří jsou invalidní ve třetím stupni, protože se jim tato doba pobírání důchodu počítá jako náhradní doba pojištění pro nárok na starobní důchod.

Poživatelé invalidního důchodu pro invaliditu prvního a druhého stupně by si museli měsíčně vydělat nad limit, aby se jim z výdělku začalo odvádět sociální pojištění.

DOHODA O PROVEDENÍ PRÁCE (DPP)

Dohoda o provedení práce se sjednává nanejvýš na 300 hodin ročně s tím, že do výdělku 10 000 Kč hrubého není odváděno zdravotní ani sociální pojištění. Do limitu se pak opět vyplatí pracovat důchodcům ve třetím stupni, protože jsou z hlediska sociálního pojištění (ale i zdravotního) zajištěni, i když se jim neodvádí z výdělku. Při měsíčním výdělku vyšším než 3 499 Kč se jim pak vyplatí více DPP než DPČ, neboť se z výplaty tolik neukrojí na odvodech.

U důchodců invalidních v prvním a v druhém stupni se opět vyplatí vydělat si nad limit z důvodu sociálního pojištění podobně jako u DPČ.

INVALIDNÍ DŮCHODCE JAKO OSVČ A PODNIKÁNÍ

Invalidní důchodci si mohou založit živnost a podnikat. Jejich výdělečná činnost je pro účely pojistných odvodů brána jako činnost vedlejší. To znamená, že se na ně u zdravotního pojištění nevztahují povinné minimální zálohy, které jsou u činnosti hlavní.

Zdravotní pojištění je jim vždy počítáno ze skutečně dosaženého zisku. Sociální pojištění se do limitu nemusí vůbec doplácet. Limit je pak pro rok 2021 stanoven na 85 058 Kč. Osoby se ziskem do limitu však díky tomu nebudou sociálně pojištěny.

Zdroj: Finance.cz

Invalidní důchod není automatický, i když máte vážný úraz nebo nemoc

Většina lidí spoléhá na to, že v případě úrazu, vážné nemoci a různých zdravotních komplikací se o ně stát postará s pomocí invalidního důchodu. Jenže invalidita a nárok na invalidní důchod nejsou totéž. Důležitou roli hraje důchodové pojištění, které musejí mít evidováno všichni – dospělí, mladí lidé i studenti. Abyste získali invalidní důchod, musíte splnit dvě základní podmínky. Nejprve získat invaliditu. Tu zjišťuje lékař a přiznat vám může první, druhý nebo třetí stupeň invalidity. Jinými slovy, starší pojetí částečného invalidního důchodu už dnes neplatí a je nutné se řídit aktuálními pravidly. A pokud invaliditu získáte, musíte mít ještě dostatek let důchodového pojištění. „Další nezbytnou podmínkou je potřebná doba pojištění, která se zjišťuje z období před vznikem invalidity,“ uvádí Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ).

POJIŠTĚNÍ MUSÍ MÍT I MLADÍ

Když vám pojištění chybí, invalidní důchod vám úředníci nepřiznají. Problém to může být hlavně u lidí, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, nebo pro velmi mladé lidi, kteří ještě pracovat nezačali. Sice se pro potřeby invalidního důchodu počítá také studium, ale ne vždy je možné kvůli úrazu či nemoci studovat. Podmínky na první pohled nejsou nijak přísné, ale je třeba s tím počítat. V případě pojištění se rozlišuje věk – lidé starší 28 let mají jiné podmínky než lidé mladší. Je to kvůli tomu, že mladí lidé z logiky nemusí mít odpracováno tolik let, aby nárok na důchod získali.

Jaká jsou tedy pravidla pojištění?

- **Mladým lidem do 20 let** stačí méně než 1 rok pojištění.
- **Lidé ve věku 20 až 22 let** musí mít v součtu alespoň 1 rok pojištění.
- **Lidé ve věku 22 až 24 let** musí mít v součtu alespoň 2 roky pojištění.
- **Lidé ve věku 24 až 26 let** musí mít v součtu alespoň 3 roky pojištění.

- **Lidé ve věku 26 až 28 let** musí mít v součtu alespoň 4 roky pojištění.
- **Lidé starší 28 let** musí mít v součtu 5 let pojištění (tato doba se zjišťuje z období posledních 10 let před vznikem invalidity).
- **Lidé starší 38 let** musí mít v součtu 5 let pojištění (z období posledních 10 let) nebo 10 let (z období posledních 20 let).

Do povinných let pojištění se počítá práce, standardní náhradní doby a také studium na střední nebo vysoké škole. Počítá se studium od okamžiku dosažení povinné školní docházky a také studium po 18. roce života, a to v délce prvních 6 let. Důležité je, že nemusí jít o dokončené studium, stačí školu či univerzitu studovat.

VÝJIMKA PRO ÚRAZ ČI NEMOC Z PRÁCE

Výjimkou, kdy se minimální délka důchodového pojištění nevyžaduje, je invalidita kvůli úrazu nebo nemoci z povolání. Takže i zaměstnanec, který pracuje jen tři roky a způsobí si vážné zranění, má na invalidní důchod nárok. Druhou výjimkou je takzvaný invalidní důchod „z mládí“. Nárok na něj vzniká automaticky lidem mladším 18 let, kteří mají invaliditu třetího stupně. Není tedy nutné splnit minimální dobu pojištění.

Žádost o invalidní důchod se podává na příslušné správě sociálního zabezpečení (OSSZ). „Je vhodné, když tak učiní po konzultaci se svým ošetřujícím lékařem, který zná jeho zdravotní stav. Žádost s občanem sepisují na OSSZ podle místa trvalého bydliště, v Praze na kterémkoliv územním pracovišti PSSZ. Žádost o důchod se podává osobně, případně je možné k tomuto úkonu zmocnit jinou osobu na základě udělené plné moci,“ uvádí k žádosti ČSSZ. Vzhledem k tomu, že se nárok na důchod může rozhodovat i podle dob, které nemusí ČSSZ evidovat, je dobré vzít s sebou také všechny dokumenty, kterými můžete doložit studium nebo další náhradní doby. Jde zejména o vysvědčení, výuční list, studijní výkazy, vojenskou knížku, rodný list dítěte jako doklad o péči nebo potvrzení z úřadu práce.

„Na základě podání žádosti o důchod začíná proces posuzování invalidity. Během něj ošetřující lékař pro potřeby

OSSZ zpracovává a vydává podklady o zdravotním stavu občana. Sám žadatel je povinen OSSZ předložit lékařské zprávy a nálezy, které má a považuje je za významné,“ konstatuje Česká správa sociálního zabezpečení.

David Budai (kráceno)

Zdroj: <https://ceskeduchody.cz/navody/invalidni-duchod-neni-automaticky-podminky-naroku-duchodove-pojisteni>

Kde seženu peníze na pomůcky, které potřebuji?

S touto otázkou se v Poradně pro život s postižením setkáváme v různých obměnách velice často, proto jsme se rozhodli poskytnout vám alespoň základní přehled o možnostech financování pomůcek pro osoby se zdravotním postižením. Finance na potřebné pomůcky se, kromě „vlastní kapsy“, dají získat třemi možnými způsoby:

1. úhrada ze zdravotního pojištění
2. příspěvek na zvláštní pomůcku
3. nadace a sponzoři

ÚHRADA ZE ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

Zdravotní pojišťovny přispívají na tzv. zdravotnické prostředky – invalidní vozíky, polohovací lůžka, chodítka, antidekubitní pomůcky nebo třeba berle. Seznam pomůcek, které hradí (plně nebo částečně) zdravotní pojišťovny, je uveden v tzv. číselníku; obecný číselník (typy pomůcek) je uveden v příloze č. 3 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, konkrétní číselník (konkrétní pomůcky od konkrétního výrobce) je k dispozici např. na webu Všeobecné zdravotní pojišťovny.

Na Informačním portálu Ligy vozíčkářů v dokumentu „ÚHRADY ZDRAVOTNICKÝCH PROSTŘEDKŮ PRO OSOBY S PORUCHOU MOBILITY“ jsou uvedeny podmínky úhrad u vybraných typů pomůcek:

- který lékař může pomůcku předepsat,
- zda je třeba schválení úhrady revizním lékařem zdravotní pojišťovny,

- do jaké částky pojišťovna pomůcku hradí,
- jaká je směrná doba užití pomůcky (tzn. po jaké době lze nejdříve žádat o úhradu stejného typu pomůcky),
- zda je pomůcka zařazena do „režimu cirkulace“.

Postup pro úhradu pomůcky ze zdravotního pojištění

Výběr pomůcky (popř. příslušenství) – zejména u dražších pomůcek doporučujeme si pomůcku vybírat, pokud možno, osobně a vyzkoušet si, jak vám pomůcka vyhovuje. Výběr můžete konzultovat buď s lékařem, nebo s pracovníky firmy, kde budete pomůcku pořizovat.

Předepsání pomůcky a schválení úhrady – pomůcky se předepisují na „poukaz“. Některé pomůcky může předepsat váš praktický lékař, jiné může předepsat pouze odborný lékař s potřebnou specializací; u některých pomůcek je také třeba schválení úhrady revizním lékařem zdravotní pojišťovny. Informace o tom, který lékař může danou pomůcku předepsat a zda je potřeba souhlas revizního lékaře, získáte u firmy, kde budete pomůcku pořizovat, nebo u praktického lékaře.

Převzetí pomůcky – s vyplněným (popř. schváleným) poukazem lze pomůcku vyzvednout u dodavatelské firmy, nebo se domluvit na doručení pomůcky do vašeho bydliště (může být zpoplatněno). U některých pomůcek se při jejich převzetí sepisuje i tzv. smlouva o zapůjčení pomůcky.

V případě, že vám není úhrada pomůcky schválena revizním lékařem zdravotní pojišťovny, můžete prostřednictvím lékaře, který pomůcku předepsal, podat odvolání. Pokud vám úhrada nebude schválena nebo si vyberete dražší pomůcku, než je stanovený limit, můžete se s žádostí o příspěvek obrátit na nadace nebo sponzory. **POZOR! Zdravotní pojišťovny nepřispívají zpětně, nelze tedy žádat proplacení pomůcky, kterou jste již zakoupili.**

Režim cirkulace

Standardní režim cirkulace – u pomůcek bez doplatku nebo s doplatkem nejvýše 2 000 Kč; majitelem pomůcky je zdravotní pojišťovna.

Režim cirkulace na vyžádání – u pomůcek s doplatkem více než 2 000 Kč; majitelem jste vy, pomůcka je zařazena do režimu cirkulace pouze v případě, že o to požádáte.

Některé pomůcky jsou vaším majetkem automaticky bez ohledu na výši doplatku (např. antidekubitní pomůcky nebo berle, některé typy mechanických vozíků), některé pomůcky (většina typů mechanických i elektrických invalidních vozíků) mohou být vaším majetkem v případě, že váš doplatek nad rámec úhrady od ZP je vyšší než 2 000 Kč.

Cirkulovaná pomůcka – ve vlastnictví zdravotní pojišťovny, pomůcka není nová, před vámi ji už někdo využíval.

Cirkulovatelná pomůcka – ve vlastnictví zdravotní pojišťovny, pomůcka je nová, až ji zdravotní pojišťovně vrátíte, může být poskytnuta dalšímu klientovi.

PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU

Příspěvek na zvláštní pomůcku můžete získat na úřadu práce (ÚP); příspěvek mohou získat osoby s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, s postižením interní povahy způsobujícím těžké omezení pohyblivosti, s těžkým zrakovým a/nebo sluchovým postižením.

Každá pomůcka, na kterou lze příspěvek žádat, má stanoven okruh zdravotních indikací, zdravotní stav (splnění zdravotních indikací) posuzuje posudkový lékař OSSZ.

Maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku je u většiny pomůcek 350 000 Kč, na schodišťovou plošinu můžete získat až 400 000 Kč, ÚP přispívá max. 90 % z ceny pomůcky.

U příspěvku na pořízení motorového vozidla je stanovena minimální částka příspěvku na 100 000 Kč, maximálně můžete získat 200 000 Kč; konkrétní částka příspěvku se určí podle výše příjmů domácnosti. Příjmy se neposuzují v případě příspěvku pro dítě do 18 let, příspěvek je dětem vyplácen v maximální výši, tzn. 200 000 Kč.

Pokud byste neměli dostatek financí na úhradu doplatku, můžete požádat ÚP o jeho snížení nebo se obrátit na nadace či sponzory s žádostí o příspěvek. Příjmy domácnosti dokládáte pouze v případě žádosti o příspěvek na pořízení motorového vozidla pro osobu starší 18 let, u ostatních pomůcek jen pokud žádáte o snížení doplatku.

Příspěvek lze získat i na pomůcku, kterou jste pořídili nejdéle 1 rok před podáním žádosti o poskytnutí příspěvku.

NADACE A SPONZOŘI

Nadace

V případě, že vám i po vyčerpání možností příspěvků od úřadu práce a zdravotní pojišťovny stále chybí peníze na pomůcku, případně konkrétní pomůcku pojišťovna nehradí a ani úřad práce na ni nepřispívá, zkuste se obrátit s žádostí na některou z nadací. Žádost by měla obsahovat vaše základní údaje, stručný popis vaší životní situace, zdravotního stavu, na co příspěvek žádáte a co vám případný nadační příspěvek pomůže ve vašem životě vyřešit či zlepšit. Je dobré přiložit nějaký doklad o vašem zdravotním stavu, např. lékařskou zprávu od vašeho odborného lékaře nebo fotokopii průkazu osoby se zdravotním postižením.

Doporučujeme tedy si předem např. telefonicky nebo na webu nadace ověřit, zda můžete obecný formulář použít, popř. co konkrétně k žádosti přiložit. Dále doporučujeme si také ověřit, zda nadace přispívá před nákupem pomůcky (na základě předběžné faktury, častější varianta), nebo až po nákupu (na základě uhrazené faktury).

Sponzoři

Sponzora můžete hledat mezi podnikateli a firmami (např. těmi, kde jste sami dříve pracovali), případně mezi vašimi příbuznými či známými.

Hodnotu sponzorského daru (resp. bezúplatného plnění) lze dle zákona č. 586/1992, o daních z příjmů, § 15 a § 20, odst. 8, odečíst ze základu daně z příjmu (popř. od základu daně sníženého dle § 34) v případě, že je dar poskytnut fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky, které jsou poživateli invalidního důchodu nebo byly poživateli invalidního důchodu ke dni přiznání starobního důchodu nebo jsou nezletilými dětmi závislémi na péči jiné osoby (tzn. nezletilým dětem, které pobírají příspěvek na péči).

Dar může být poskytnut:

- na zdravotnické prostředky nejvýše do částky nehrazené

- zdravotními pojišťovny,
- na rehabilitační a kompenzační pomůcky podle zákona upravujícího poskytování dávek osobám se zdravotním postižením nejvýše do částky nehrazené příspěvkem ze státního rozpočtu
- na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání.

Minimální hodnota daru, kterou lze odečíst od základu daně dle § 15, činí 2 % ze základu daně anebo alespoň 1000 Kč. Minimální hodnota daru, kterou lze od základu daně sníženého podle § 34 odečíst dle § 20, činí 2000 Kč.

Pokud si váš případný sponzor nebude vědět rady s odpočtem hodnoty daru ze základu daně z příjmů, doporučujeme problematiku konzultovat na finančním úřadě.

Můžete se obrátit i na nadace (např. Nadace Charty 77 – Konto bariéry), které mají na převádění darů vypracovaný systém. Obdarovaný napíše žádost o převedení daru, kde uvede dárce, jeho identifikační údaje, darovanou částku a účel daru. Nadace obdarovanému zřídí účet a na ten jsou převedeny peníze od dárce, z peněz je pak proplacena faktura např. za pomůcku. Nadace následně vystaví dárci potvrzení pro daňové účely.

Mgr. Kateřina Bulantová (kráceno)

Zdroj: <http://www.vozickar.com/legislativni-okenko-kde-sezenu-penize-na-pomucky-ktere-potrebuji/>

Odkaz na dokument: <http://test.ligaportal.cz/pomucky/kdo-mi-muze-prispet-na-pomucku>

Změny v preventivních prohlídkách. Na co máte nově nárok

Vyhláška č. 70/2012 Sb., která stanoví obsah a frekvenci preventivních prohlídek u lékaře, se od 24. února mírně změnila. Upozornil na to mluvčí Všeobecné zdravotní pojišťovny Milan Řepka. Změna se netýká gynekologických ani zubních preventivních prohlídek, nesouvisí ani s povinnými prohlídkami v zaměstnání.

Změny pro dospělé

Obsah všeobecné preventivní prohlídky dospělých byl rozšířen o požadavek, aby všeobecný praktický lékař vystavil pacientům ve věku od 45 let do 61 let doporučení na preventivní oční vyšetření u oftalmologa, a to ve čtyřletých intervalech. Toto vyšetření, jehož cílem je prevence dlouhodobě bezpříznakových očních onemocnění, se má týkat pacientů, kteří na oční vyšetření nechodí.

Do seznamu zdravotních výkonů byl v souvislosti s touto novelou vyhlášky o preventivních prohlídkách doplněn nový výkon pro odbornost oftalmologie „včasný záchyt závažných poruch vidění“, nelze ho však vykázat u pacientů, kteří jsou již sledováni oftalmologem. „Můžeme doplnit, že oční vyšetření VZP samozřejmě hradí i bez doporučení praktického lékaře,“ říká Řepka.

Mluvčí připomíná, že k očnímu lékaři se můžete objednat bez doporučení od praktického lékaře, a to i když žádnou zrakovou vadu nebo potíže související s očima nemáte a chcete jen vyšetřit preventivně. Praktický lékař má ale každému pacientovi v rámci preventivní prohlídky, na kterou se má chodit co dva roky, provést i orientační vyšetření zraku. Výstupem preventivní prohlídky u praktického lékaře tedy může být jeho doporučení, abyste očního lékaře navštívili. Zejména v případě, že máte nemoci, které mohou zrak ovlivnit, byste měli chodit k očnímu lékaři pravidelně. To se týká např. diabetu či vysokého krevního tlaku. Důvodem k preventivní návštěvě oftalmologa by měl být také výskyt očních vad v rodině, zejména zeleného či šedého zákalu.

Jak často a v jakém věku by měl člověk docházet na preventivní vyšetření k očnímu lékaři, není v zákoně ani vyhlášce stanoveno – na rozdíl od preventivních prohlídek u praktického lékaře, respektive praktického lékaře pro děti a dorost, gynekologa a zubního lékaře, kde frekvenci i obsah prohlídek určuje samostatná vyhláška ministerstva zdravotnictví. Sami oftalmologové zmiňují jako vyhovující dvou- nebo tříletý interval preventivní prohlídky u mladých osob, od 40 let pak je vhodné nechat si oči zkontrolovat častěji. Kdo nosí brýle či kontaktní čočky, chodívá na prohlídku většinou podle potřeby.

Změny pro děti

Změny v rámci preventivních prohlídek dětí hlavně upřesňují jejich rozsah, protože ten již někdy neodpovídal současným potřebám a praxi.

Jde například o ověření, zda bylo provedeno screeningové vyšetření sluchu novorozence (pokud nebylo, je úkolem lékaře dát rodičům doporučení k jeho provedení včetně podání informace o poskytovatelích zdravotních služeb, kteří toto vyšetření provádějí), změnu u podávání vitamínu K (jen v indikovaných případech), upřesnění opakování vyšetření za účelem včasného zachytu poruch autistického spektra (s odstupem šesti měsíců od prvního vyšetření v případě, že byl výsledek prvního vyšetření nejednoznačný).

V pěti letech musí lékař rodičům podat informace o vyšetření sluchu dítěte metodou tónové audiometrie včetně informace o poskytovatelích zdravotních služeb, kteří toto vyšetření provádějí.

Dále novela například sladuje preventivní prohlídky ve 13 letech s nynější praxí, kdy jsou s úhradou z veřejného zdravotního pojištění očkovány proti lidskému papilomaviru (HPV) děti od dovršení 13. do dovršení 14. roku již bez rozdílu pohlaví. O možnosti tohoto očkování tedy mají být při prohlídce poučeni i chlapci.

Obsah preventivní prohlídky ve 13 letech je doplněn o vyšetření barvocitu a na 13 let je nově stanoven termín pro vyšetření cholesterolu (koncentrace celkového, HDL a LDL cholesterolu a triacylglycerolů). Prováděno je v případě, že se v rodinné anamnéze vyskytuje do 55 let věku ischemická choroba srdeční, infarkt myokardu, angina pectoris, náhlé cévní mozkové příhody nebo hyperlipoproteinemie.

Do prohlídek v 7, 9, 11 a 13 letech je doplněno posouzení sociálního chování dítěte a komunikačních schopností.

U prohlídky v 15 letech je upřesněno ustanovení, v jakém případě bude dívkám doporučováno gynekologické vyšetření (při poruchách menstruačního cyklu). Na gynekologické preventivní prohlídky mají ale od 15 let nadále nárok všechny ženy.

Zdroj: <https://www.penize.cz/zdravotnictvi/425569-zmeny-v-preventivnich-prohlidkach-na-co-mate-nove-narok>

ZDRAVÍ

PŘÍČINY HLUCHOSLEPOTY

Saethre-Chatzenův syndrom

Syndrom patří do poruch známých jako poruchy akrocefalosyndaktylie. Tato onemocnění jsou charakterizována předčasným uzavřením lebečních švů a/nebo srůstem určitých prstů na ruce nebo nohy. Příznaky se mohou velmi lišit, a to i u postižených členů stejné rodiny. Intelligence osob s tímto syndromem je obvykle normální. Někdy však může být přítomno mírné až střední mentální postižení.

Příznaky

Lebeční švy se mohou spojit nerovnoměrně a hlava a obličej pak budou z různých stran vypadat odlišně (tzv. kraniofaciální asymetrie). Mohou se objevovat neobvykle široké, ploché oblasti na obličeji, malá horní čelist, problémy s přepážkou, která odděluje nosní dírky, a další abnormality ve tvaru obličeje. Často jsou přítomny další oční abnormality, jako jsou široce rozmístěné oči s neobvykle mělkými očními dutinami, strabismus, zúžení slzných cest, potenciálně způsobující snížené slzení a zvýšenou náchylnost k očním infekcím. Častým příznakem je také mírná porucha sluchu či malé, nízko posazené uši. S tímto syndromem mohou souviset také další fyzické abnormality, např. nižší vzrůst, srůst neboli fúze určitých kostí páteře v oblasti krku, omezené prodloužení loktů nebo kolen nebo deformity kyčle.

Příčiny syndromu

U většiny jedinců je syndrom způsoben mutacemi genu TWIST1. Dědí se autozomálně dominantním způsobem. To znamená, že k vyvolání nemoci stačí pouze jedna kopie abnormálního genu, který může být zděděn od jednoho z rodičů, nebo může být výsledkem nové mutace u postiženého jedince. Riziko přenosu abnormálního genu z postiženého rodiče na potomstvo je 50 % pro každé těho-

tenství a je stejné pro muže i ženy. Syndrom se vyskytuje u 1 z 25 000 až 1 z 50 000 novorozenců.

Léčba syndromu

Léčba je zaměřena na identifikace potenciálně lékařsky důležitých projevů u jednotlivce a na léčbu těchto projevů. Vyžaduje spolupráci mezi různými lékařskými obory, jako jsou např. pediatři, chirurgové, lékaři se specializací na poruchy uší, nosu a krku, neurologové a další. V prvním roce života lze doporučit chirurgický zákrok, který má pomoci předcházet nebo korigovat předčasné uzavření kraniálních švů, má zabránit zvýšenému nitrolebnímu tlaku a zabránit progresivní asymetrii obličeje. Může být také provedena korekční a rekonstrukční chirurgie, která napravuje určité kostní vady nebo fyzické abnormality spojené s poruchou.

Zdroj: <https://www.rehabilitace.info/nemoci/saethre-chotzenuv-syndrom-priznaky-priciny-a-lecba/>

Kdy začnete hůř vidět

Přestože si v dospělosti na kvalitu vidění nijak nestěžujete, neznamena to, že vás některá z očních vad nepostihne. Zrak se vám může zhoršit kdykoli. Příčiny zhoršení zraku mohou být různé – genetické faktory, oční i celková onemocnění (cukrovka, roztroušená skleróza), poškození zraku úrazem a nejčastěji přibývajícím věkem. Ve vyšším věku totiž mnohem více hrozí riziko vzniku šedého a zeleného zákalu, makulární degenerace a jiných očních problémů, po 40. roku věku se zcela jistě nevyhnete presbyopii (vetchozrakosti).

Zhoršení dioptrické oční vady

Ke zhoršení zraku však může dojít také přirozeným vývojem vaší oční vady. Například krátkozrakost se objevuje zpravidla v dětství, v dospělosti se sice ustálí a dále se nerozvíjí, někdy se však s přibývajícím věkem může zrak zhoršit a krátkozrakost narůstat. Ke zhoršení vady kdykoli v průběhu života může přispět i váš životní styl – sledová-

ní televize, práce na počítači, časté čtení nebo náročnější studium.

Zhoršení zraku ve středním a vyšším věku vás může postihnout i v případě dalekozrakosti. V mládí většina lidí o tom, že špatně vidí na blízko, vůbec neví. Vlivem stárnutí však dochází ke zhoršení akomodačních schopností oka, čočka již sama nedokáže vadu vyrovnávat, což pocítíte jako zhoršenou zrakovou ostrost. A to nejen při pohledu na běžnou čtecí vzdálenost, ale i na dálku. Další častou vadou je astigmatismus. Ani o něm nemusíte vědět, mnohdy je vada odhalena až v dospělosti ve spojení s operacemi, poškozením rohovky úrazem nebo v souvislosti s očními chorobami.

S přibývajícím věkem se zcela jistě setkáte s presbyopií – po čtyřicítce se přirozeně zhoršuje zrak při pohledu na běžnou čtecí vzdálenost. Postupem času se zrak zhoršuje, mohou se přidat potíže s pohledem na střední i delší vzdálenost, kolem 60. roku věku se však vada většinou ustálí.

Refrakční oční vady zpravidla objevíte sami, neboť zhoršené vidění začne výrazně ovlivňovat kvalitu vidění a pohodu při pohledu na blízko či do dálky. Průvodními příznaky zhoršujícího se zraku mohou být také tzv. astenopické potíže, jako jsou bolesti a pálení očí, bolesti hlavy, únava apod. V každém případě vadu jednoduše odhalí oční lékař při běžné oční prohlídce. Vzhledem k tomu, že zrak patří k nejdůležitějším smyslům člověka, je zbytečné nechat si zhoršenou kvalitou zraku znepříjemňovat život. Proto v případě zmiňovaných potíží vyhledejte očního lékaře a nechte si zrak přeměřit. Po 40. roku věku pak nezanedbávejte preventivní oční prohlídky. Jen tak můžete odhalit jak refrakční vadu, tak i závažnější oční problémy.

Zhoršené vidění ve vyšším věku

K častým očním onemocněním projevujícím se ve vyšším věku patří šedý a zelený zákal. S kataraktou (šedý zákal) se po 75. roce života potýká více než 75 % populace, velmi často se však objevuje už o deset let dříve. Projevuje se zakalením a sníženou průhledností oční čočky. Zpočátku onemocnění nemusí být patrné, neustále se ale vyvíjí a vidění je časem výrazně zhoršené a zkreslené. Pravá

příčina vzniku nemoci není známa, vznik katarakty může být ovlivněn geneticky, některými nemocemi i nezdravým životním stylem. Riziko vzniku zvyšuje zejména kouření, drogy, špatná výživa i nadměrné působení infračerveného a ultrafialového záření.

Ve vyšším věku je časté také další onemocnění – glaukom (zelený zákal). Projevuje se bohužel až v rozvinutém stádiu, zpočátku nepůsobí žádné potíže, proto je považován za zrádné a nebezpečné onemocnění. Poškozuje totiž zrakový nerv. Čím později se nemoc odhalí, tím více může být zrak postižen. A to natrvalo, neboť poškození zrakového nervu nelze nijak napravit, pouze lze zastavit další průběh nemoci. Jako příčina zeleného zákalu se uvádí vysoký nitrooční tlak, ale vyšší riziko vzniku zákalu hrozí např. nemocným starším 65 let a těm, u nichž se glaukom už v rodině vyskytuje. U glaukomu je velmi důležitá včasná diagnostika, která umožní nejvhodnější léčbu a zabrání dalšímu zhoršení zraku.

Jak dosáhnout zlepšení zraku

V případě zhoršení zraku z důvodu refrakční vady je náprava jednoduchá – stačí dioptrické brýle nebo kontaktní čočky. Při návštěvě oční ordinace vás lékař vyšetří, oči přeměří a doporučí vhodnou korekci. Při dalekozrakosti se pro zlepšení oční vady používají tzv. plusové čočky (spojky), u krátkozrakosti korekci řeší rozptylná (minusová) brýlová skla. Správnou úpravou vady je zajištěn dopad světelných paprsků přímo na sítnici, a tak dochází ke zlepšení zraku a vidění je ostré. Stejným způsobem upravují zrak kontaktní čočky. Brýle i čočky mohou však člověka omezovat nebo nemusí být pro každého a každou oční vadu ideální.

Refrakční vady lze naštěstí řešit i pomocí laserových nebo chirurgických zákroků. Laserové operace jsou vhodným řešením dalekozrakosti, krátkozrakosti a astigmatismu. K velmi žádaným zákrokům patří moderní způsob léčby femtosekundovým laserem, a to bez použití jakýchkoli ostrých nebo rezných nástrojů. 96 % našich pacientů upřednostňuje metodu NeoLASIK HD, nejdokonalejší metodu odstranění dioptrických vad laserem, která je navíc vysoce bezpečná a bezbolestná. Novou metodou je

NeoSMILE 3D, která kombinuje to nejlepší z dosavadních laserových postupů. Je ideální metodou pro fyzicky aktivní jedince se stabilní dioptrickou vadou (alespoň dva roky se vada nemění) a s vyššími minusovými dioptriemi (od -3 do -10) nebo s astigmatismem. V případě, že dioptrickou vadu nelze laserovou operací úspěšně korigovat nebo u pacientů ve středním nebo vyšším věku (nad 45 let), doporučujeme nitrooční operace, kdy je původní oční čočka odstraněna a do oka je implantována umělá nitrooční čočka – vidění je pak trvale ostré a jasné.

V současné době lze léčit také šedý i zelený zákal. Šedý zákal se řeší operativně, během zákroku je z oka odstraněna zakalená oční čočka a je nahrazena novou umělou nitrooční čočkou. Operace probíhá ambulantně, je nebolestivá a šetrná. Umělá čočka dokonale nahrazuje původní oční čočku, a pokud pacient zvolí vhodný typ nitrooční čočky, může i natrvalo odložit brýle. Speciální léčbu vyžaduje zelený zákal, díky ní lze rozvoj nemoci zastavit, nelze však napravit poškození zrakového nervu, ke kterému již došlo. Včasná diagnostika je proto pro zachování zraku to nejdůležitější.

Péče o zrak a tipy pro zlepšení zraku

Pro dobré vidění jsou vhodné nejen optické pomůcky, laserové nebo nitrooční operace, ale také prevence a správná péče o zrak. Samozřejmostí je zdravá výživa, která poskytuje očím a mozku dostatek výživných látek, zejména vitaminů a minerálů, potřebných k udržení zrakových funkcí. Nezapomínejte na kvalitní spánek a na nezbytnou ochranu očí před UV zářením. Při nedostatečné ochraně očí může dojít ke vzniku zánětu spojivek, poškození rohovky, ale také k závažnějším poškozením, která se mohou projevit až s odstupem času. UV záření také přispívá ke vzniku některých očních chorob, jako je například zelený zákal. Oči značně zatěžuje také současný životní styl, pracovní tempo a stres, časté sledování televize, práce na počítači apod. Snažte se proto ulevovat očím přestávkami, střídejte pohled na blízko s pohledem do dálky, občas si více zamrkejte (při sledování TV nebo při práci na počítači mrkáme jen velmi málo), často větrejte a do svého programu zařaďte i procházky na čerstvém vzduchu.

Tipy pro zlepšení a udržení zrakové pohody:

- chraňte oči před UV zářením, v létě i v zimě na horách,
- myslíte na ochranu očí při práci a při sportu,
- oči nepřetěžujte, během práce dělejte pauzy,
- při dlouhé práci na počítači občas zavřete oči, několikrát za sebou zamrkejte, zakoulejte očima, zadívejte se do dálky,
- dopřejte očím co nejvíce přirozeného denního světla,
- dávejte přednost vyvážené stravě s dostatkem zeleniny a ovoce,
- noste dioptrické brýle se správnou korekcí,
- žádné oční potíže nepodceňujte, raději co nejdříve navštivte očního lékaře,
- při nošení kontaktních čoček dodržujte správnou hygienu a délku nošení čoček,
- v případě celkových onemocnění (cukrovka, obezita, vysoký krevní tlak) navštěvujte pravidelně i očního lékaře,
- docházejte na pravidelné preventivní oční prohlídky.

(kráceno)

Zdroj: <https://www.neovize.cz/jake-jsou-ocni-vady-a-onemocneni/kdy-zacnete-hur-videt/>

Český lékař vrátil zrak osleplé dívce. Unikátní zákrok provedl jako první na světě

Medicína kráčí kupředu mílovými kroky. Dokázal to i případ dvacetileté studentky Lucie ze Znojemska, které zlínský lékař vrátil zrak pomocí jedinečné operace. Jednalo se o první zákrok tohoto druhu na celém světě.

Lucie měla od narození zelený zákal, zrak se jí postupně zhoršoval, až nakonec úplně oslepla. „Po čase už jsem viděla jen barvy, obrysy a rozlišovala mezi světlem a tmou. Letos jsem přestala vidět úplně. Jediným řešením byla operace. Protože se ale jedná o komplikovaný zákrok, mnoho lékařů se ji obávalo provést,“ popsala pacientka.

Operace proběhla v březnu tohoto roku, květnová kontrola pak potvrdila její úspěšnost. Zákrok provedl primář zlínské soukromé oční kliniky Pavel Stodůlka. „Operace

začínala odstraněním neprůhledné rohovky a transplantací dočasné silikonové umělé rohovky. Tím se podařilo zviditelnit nitro oka, ve kterém bylo nalezeno pokročilé stadium šedého zákalu," popsal Stodůlka. Speciálním laserem se skrz umělou rohovku podařilo šedý zákal odstranit a poté implantovat umělou nitrooční čočku.

„Jednalo se o první kapsulotomii capsulaserem skrze umělou rohovku na světě. Po dokončení operace šedého zákalu byla dočasná silikonová rohovka odstraněna a pacientce byla transplantována rohovka z tkáňové banky. Celý zákrok proběhl pouze v lokálním znecitlivění oka kapkami," dodal Stodůlka, který jako první na světě provedl i jiné typy zákroků. Operoval také například bývalého prezidenta Václava Klause nebo Tomáše Baťu mladšího.

Gabriela Brázdová

Zdroj: https://pozitivni-zpravy.cz/cesky-lekar-vratil-zrak-osleple-divce-jako-prvni-na-svete-provedl-unikatni-zakrok/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.box&dop_req_id=KZx1dr-DYTL5-202106071929&dop_id=12094397

INFORMACE

Co hradí zdravotní pojišťovny pojištěncům s poruchami zraku

Zdravotnické prostředky určené pacientům s poruchou zraku, jak tuto kategorii nazývá příloha č. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění, jež obsahuje kategorizaci zdravotnických prostředků předepisovaných na poukaz.

09.01 – zdravotnické prostředky pro léčbu šilhavosti dětí

V této kategorii najdeme náplastové okluzory, s nárokem na úhradu až čtyř set kusů ročně, s limitem 3,04 Kč za kus. Mějte na paměti, že všechny zde uváděné částky nezahrnují DPH, skutečná úhrada pojišťovny bude tedy reálně vyšší.

09.02 – zdravotnické prostředky pro korekci zraku

V této kategorii nalezneme jednak různé druhy kontaktních čoček (hydrogelové, silikon-hydrogelové) normálních i abnormálních rozměrů, sférické i torické. Jejich počet a úhrada závisí na závažnosti diagnózy, pro kterou jsou předepisovány.

V téže kategorii následují čočky brýlové; i u nich bude počet a výše úhrady záviset na závažnosti diagnózy, dále také na věku pojištěnce, v příloze je uvedeno 9 druhů brýlových čoček.

Další položkou v této kategorii jsou brýlové obruby, na něž pojišťovny přispívají pouze dětem do 14 let věku, a to částkou 261 Kč.

Posledními zdravotnickými prostředky v této kategorii jsou prizmatické folie a absorpční vrstvy na brýlové čočky.

Všechny zdravotnické prostředky této kategorie musí pochopitelně předepsat oční lékař, některé brýlové čočky podléhají i schválení revizním lékařem.

09.03 – zdravotnické prostředky pro slabozraké

Tuto kategorii otvírají dalekohledové systémy a příslušenství. Poukaz na dalekohledový systém do dálky i do blízka musí předepsat oftalmolog a podléhá následnému schválení revizním lékařem příslušné zdravotní pojišťovny. Nárok je jednou za 7 let a maximální příspěvek činí 4 348 Kč (opět bez DPH).

Asférické lupy zvětšující čtyřikrát a více musí opět schvalovat revizní lékař, je možné získat úhradu ve výši 1 218 Kč jednou za pět let.

09.04 – zdravotnické prostředky kompenzační pro zrakově postižené

Sem patří lékařské mluvicí teploměry pro nevidomé. Tuto pomůcku může nevidomému či těžce slabozrakému pacientovi předepsat praktický lékař nebo pediatr. Nárok na úhradu je jednou za 7 let a limit činí 1 739 Kč.

Je třeba uvést, že k tomu, aby zdravotní pojišťovna mohla úhradu poskytnout, je nutné, aby konkrétní typ zdravotnického prostředku byl na tuzemském trhu dostupný a zejména aby byl řádně zaregistrován. To se týká například následujícího zdravotnického prostředku, jehož poslední registrované exempláře jsou dle informací z praž-

ské prodejny tyflopomůček právě v této chvíli doprodávány a další již na trhu nejsou.

Jde o indikátor světla a hladiny, který tak může nevidomému či těžce slabozrakému pacientovi předepsat pediatr, praktický lékař nebo oftalmolog, a to jednou za dva roky, maximální úhrada činí 1 044 Kč. Doufejme, že se tedy naleznou dodavatelé, kterým se vyplatí absolvovat proces registrace jejich konkrétního zdravotnického prostředku na českém trhu.

Pomyslný kruh se uzavírá, další položkou této kategorie jsou bílé hole, konkrétně bílé hole opěrné, bílé hole signalizační a orientační, které může předepsat praktický lékař nebo oftalmolog, v současnosti máme nárok na dva kusy holí ročně, limity částek uvádět nebudu, věřím v jejich blížící se navýšení. Samostatnou položkou jsou pak červenobílé hole určené hluchoslepým pojištěncům.

Luboš Zajíc (kráceno)

Zdroj: <https://www.sons.cz/05-2021-Informace-a-odpovedi-na-dotazy-ze-Socialne-pravni-poradny-SONS-P4010066.html>

Česky mluvící teploměr

Infračervený ušní teploměr měří teplotu ze zvukovodu a poskytuje rychlejší a přesnější výsledek. Má snadno čistitelnou sondu, pohodlné ovládání, hlasovou funkci v českém jazyce. Před měřením je potřeba sundat ochranný kulatý kryt z měřicí sondy. Po stisku tlačítka zapnutí na přední straně teploměru pod displejem se ozve mluvené slovo: „Prosím, změřte.“ Po vložení do zvukovodu a stisku tlačítka SCAN na zadní straně teploměru se ozve pípnutí a poté se ozve informace: „Vaše teplota je...“ a naměřená hodnota ve stupních Celsia. Tato hodnota se objeví i na displeji teploměru. Po 30 sekundách nepoužívání se teploměr automaticky vypne. Teploměr je 15 cm velký, je vyroben z plastu, napájí se 2 mikrotužkovými bateriemi a je dodáván v plastové krabičce.

Cena: 1 890 Kč.

Příspěvek ÚP: lze žádat.

Světluška otevřela celorepublikovou půjčovnu pomůcek a sportovního vybavení

Další ulehčení v každodenním fungování čeká nevidomé a slabozraké. Světluška, projekt Nadačního fondu Českého rozhlasu, spustila 1. května novou Půjčovnu kompenzačních pomůcek a sportovního vybavení. Potřebným nabídne například kamerové lupy, tablety s aplikacemi pro zrakovou stimulaci, počítače se speciálním odečítacím a zvětšovací softwarem, ale i tandemová kola. Kompenzační pomůcky budou k vypůjčení zdarma, hrazen bude pouze jednorázový příspěvek na údržbu. Výpůjčka sportovního vybavení je zpoplatněna, stále ale tak, aby na sportovní vybavu dosáhl každý. Půjčovna je k dispozici zájemcům z celé České republiky.

Půjčovna otevírá dveře všem lidem s těžkým zrakovým postižením a kombinovaným zrakovým postižením a lidem o zrakově postižené pečujícím. Služeb půjčovny budou moci využít i neziskové a příspěvkové organizace, školy a školská zařízení pomáhající lidem s těžkým zrakovým postižením. „Díky podpoře našich dárců můžeme přispívat na pořizování nových kompenzačních pomůcek i vybavení pro sport zrakově postižených, ale jsou situace, kdy nová pomůcka problém neřeší, případně řeší, ale příliš pozdě či příliš draze. Půjčovna nabízí řešení zejména pro ty, kteří například lupu, počítač a telefon se speciálním softwarem potřebují dočasně a kteří si pomůcku potřebují v klidu vyzkoušet, než se rozhodnou pro její pořízení,“ vysvětluje ředitelka Nadačního fondu Českého rozhlasu Gabriela Drastichová. Projekt je finančně zřízen prostřednictvím Nadačního fondu Kaufland.

Pomůcky, které jsou obvykle velmi finančně náročné, si klienti mohou zapůjčit zdarma, pouze za jednorázový příspěvek na údržbu, a to na dobu až dvanácti měsíců. Sportovní vybavení je zpoplatněno v závislosti na délce vypůjčení, ale vždy tak, aby bylo dostupné každému. Pomůcky i sportovní vybavení půjčovna poskytne každému zájemci z celé České republiky, o bezplatnou dopravu a zpětný odvoz se postará rovněž Světluška. „Máme velkou

radost, že jsme díky podpoře Nadačního fondu Kaufland mohli půjčovnu zřídit, a této si velice vážíme. Věřím, že půjčovna ještě zefektivní služby, které lidem se zrakovým postižením poskytujeme, a zajistí jim samostatnější i veselější život,” doplňuje Drastichová. Katalog nabízených pomůcek a vybavení bude průběžně aktualizován na webových stránkách Světlušky: <https://svetluska.rozhlas.cz/pujcovna-kompenzacnich-pomucek-a-sportovniho-vybaveni-8468607>.

Zdroj: <https://svetluska.rozhlas.cz/otevirame-celorepublikovou-pujcovnu-pomucek-a-sportovniho-vybaveni-8482548>

Počátky výcviku vodících psů u nás

První krůčky ve výcviku vodících psů byly zaznamenány již někdy v letech 1922–1924. Člověk, který stál u oněch prvních pokusů, se jmenoval Josef Podhorský. Avšak daleko rozsáhlejšími průkopníky se stali začátkem šedesátých let Miroslav Fišer, Josef Dvořák, Jan Skuhrovský a Josef Ambruster.

Další zdokonalení výcviku vodících psů komplikovala železná opona a nemožnost získat potřebné informace a zkušenosti. Vlastními silami tak kynologové zjišťovali, co je a co není v silách psa, co potřebuje zrakově postižený apod. Dlouho neexistovala žádná organizace, která by se systematicky věnovala výcviku vodících psů. V květnu roku 1974 došlo k dohodě mezi Ústředním výborem svazu invalidů a chemickým podnikem Spolana Neratovice a bylo založeno výcvikové centrum. V roce 1978 přesouvá Svaz invalidů výcvik psů pod svůj výrobní podnik Meta Praha a v průběhu 80. let bylo zřízeno výcvikové středisko s vlastním chovem psů v Neratovicích. Přidělování psů bylo velmi komplikované a na psa se čekalo až tři roky. V roce 1985 vznikl Klub držitelů vodících psů, u jehož zrodu stáli Miroslav Fišer a Miroslav Podobský. Tento klub pracuje dodnes a jeho hlavním posláním je hájit zájmy a potřeby zrakově postižených držitelů vodících psů.

unie nevidomých a slabozrakých. Na nátlak členů klubu bylo v roce 1991 založeno při této organizaci oddělení výcviku vodících psů. Škola byla v dubnu 1994 přijata jako přidružený člen Mezinárodní federace škol výcviku vodících psů pro nevidomé. Cvičitelům byli přidělováni vhodní roční psi, částečně nakoupení, ale čím dál více převzatí z tzv. předvýchovy. S výchovou štěňat v rodinách začalo středisko na sklonku roku 1991 podle vzorů ze zahraničí. Cvičitel prováděl výcvik psa podle výcvikového řádu. Po šesti až sedmiměsíční práci ho předvedl na závěrečné zkoušce před zkušební komisí a po úspěšném složení zkoušky ho předal novému majiteli.

Stále chyběla vlastní budova, opravdová škola s ustájením psů, kanceláři a ubytováním klientů. I tento sen mnoha lidí se stal skutečností. V květnu 1996 byla zahájena výstavba budovy nového střediska v Praze-Jinonicích. V roce 1999 byla uvedena do provozu důležitá součást střediska – budova pro klienty, tzv. Domeček, kde klienti, budoucí držitelé vodícího psa, stráví se svým čtyřnohým průvodcem pod dohledem instruktorů první týden svého dlouhého soužití. V roce 1997 se Středisko pro výcvik vodících psů stalo plnoprávným členem Mezinárodní federace škol výcviku vodících psů pro nevidomé.

Dnes se výcvik psů posunul opět o několik úrovní. Doba pomohla vzniknout dalším školám a organizacím pro výcvik vodících a asistenčních psů.

Iveta Panýrková

Zdroj: https://www.ecanis.cz/clanky/z-historie-vycviku-vodicich-psu-u-nas_1788.html?pid=123

Zemřela dědička šlechtického rodu Nosticů Mathilda Nostitzová, patronka Nadačního fondu Mathilda

Dne 20. července 2021 ve věku 85 let zemřela dědička šlechtického rodu Nosticů Mathilda Nostitzová. V tiskové zprávě to oznámil Nadační fond Mathilda, který hraběnka

Nostitzová založila. V Česku se po návratu z emigrace věnovala mimo jiné pomoci zrakově postiženým.

Fond Mathilda, jehož byla patronkou, se zabývá například výcvikem vodících psů, pořádáním akcí pro zrakově postižené a speciálních počítačových kurzů či podporou mladých handicapovaných hudebníků.

Mathilda Nostitzová se narodila na zámku v Plané na Tachovsku. Ve svém domově ale strávila jen část dětství, protože její rodina musela po komunistickém převratu v únoru 1948 z Československa emigrovat. V zahraničí pak vystudovala hotelovou školu a poté pracovala v cestovní kanceláři, v hotelu i jako novinářka. V roce 1970 si vzala italského diplomata a žila v řadě evropských měst, ale také třeba v Japonsku nebo Ománu. Do Československa se vrátila až v roce 1990. O dva roky později se poprvé vrátila i do rodné Plané, kde našla zámek svého rodu ve zdevastovaném stavu. Požádala o něj v restituci, zámek jí však vydán nebyl.

Poté se zaměřila na podporu lidí s těžkým zrakovým postižením. Významně se podílela například na založení centra výcviku vodících psů v Praze-Jinonicích. Pomohla pro tyto účely získat finanční i materiální dary. V září 2012 dostala stříbrnou pamětní medaili Senátu právě za podporu zrakově postižených. „Paní hraběnka Nostitzová víc než 25 let pomáhala lidem se zrakovým postižením a za tuto svou činnost obdržela i několik prestižních ocenění. Podařilo se jí za tu dobu osobně podpořit mnoho projektů, uspořádat celou řadu významných společenských událostí a přispět i značnou finanční částkou na aktivity, které přímo pomáhají nevidomým a slabozrakým,“ sdělil ředitel Nadačního fondu Mathilda Luboš Krapka.

(upraveno, kráceno)

Zdroj: https://www.lidovky.cz/domov/zemrela-dedicka-slechtickeho-rodu-nosticu-mathilda-nostitzova-bylo-ji-85-let.A210721_113106_In_domov_libs

OSOBNOSTI ZE SVĚTA HLUCHOSLEPÝCH

Alexandra Adamsová: hluchoslepá studentka medicíny

Alexandra Adamsová z Velké Británie je mladá žena s hluchoslepotou, která se připravuje na svoji dráhu lékařky. Má ztrátu sluchu na obou uších, je zcela nevidomá na jedno oko a na druhém má zachováno 5 % vidění. Dříve byla úspěšnou sportovkyní. Účastnila se například paraolympijských her v roce 2012 jako reprezentantka v plavání za Velkou Británii. V šestnácti letech však byla kvůli zdravotním komplikacím žaludku hospitalizována a strávila v nemocnici kvůli několika operacím téměř rok a půl svého života. Sportovní dráhu tak musela opustit a začala hledat nové směry, kterými se vydá. Přestože být lékařkou nebylo to první, co ji napadlo, věděla, že chce pracovat s lidmi.

Vystudovala střední školu pro nevidomé, kterou zakončila skvělými výsledky v biologii, angličtině a historii, a začala si zjišťovat podmínky a vyjednávat studium medicíny. Před přijetím na studia si musela se školou domluvit spoustu záležitostí. Avšak týden před nástupem do školy jí oznámili, že ji vzhledem k postižení a zejména podmínkám, které je nutné zajistit, nebudou moci přijmout. Odmítnutí ji neodradilo a rozhodla se to zkusit znovu a sama. Přihlásila se na univerzitu v Cardiffu, kde nyní úspěšně studuje medicínu.

Její začátky nebyly jednoduché a reakce ze strany lékařů nebo lidí, které potkala během studia či v praxi, nebyly vždy příjemné. Jednou ji například lékař v nemocnici, který ji zahlédl chodit se slepeckou holí, řekl, aby se nedotýkala žádného pacienta. Přesto se nenechala odradit a úspěšně ve studiu pokračuje dál. Sama říká, že má realistické představy o své práci s ohledem na svůj handicap. Nehodlá být neurochirurgem, ale například v paliativní péči může pracovat naprosto bezpečně. Jedná se o obor, kde může trávit čas s pacienty a brát je jako lidi, ne jako čísla. Pro svoji práci neužívá příliš mnoho specifických pomůcek.

Jednou, kterou zmiňuje, je stetoskop, který je připojen pomocí Bluetooth k jejím sluchadlům. Zvládne také např. zavést katetr, odebrat krev. Pokud má nějaké pochybnosti, vždy se pacientů zeptá. Má velmi omezený zrak, ale o to má lepší tzv. vnitřní zrak, tedy porozumění a empatii. A to je podle jejích slov to nejdůležitější, co může pacientům poskytnout.

O svém příběhu hovoří na přednáškách a podporuje tak další, aby se nebáli překonávat překážky. Simon Stevens, ředitel anglické Státní zdravotní služby (NHS), říká, že je to výjimečná mladá žena, která se díky tvrdé práci a odhodlání dokázala vzeprít překážkám.

Lenka Veverková

Zdroje: <https://inews.co.uk/news/real-life/alexandra-adams-deaf-blind-doctor-patients-reactions-disability-345690>, <https://inews.co.uk/news/real-life/alexandra-adams-deaf-blind-doctor-patients-reactions-disability-345690>

ZE SVĚTA

Světová federace hluchoslepých

Světová federace hluchoslepých (The World Federation of the Deafblind, zkráceně WFDB) je nevládní a nezisková organizace, která sdružuje hluchoslepe lidi z celého světa. WFDB byla založena samotnými hluchoslepými lidmi v roce 2001 v Aucklandu na Novém Zélandu. Cílem WFDB je poskytovat služby a zlepšit kvalitu života hluchoslepých lidí na celém světě. Jednou z nejdůležitějších aktivit, kterou si tato organizace stanovila, je identifikovat hluchoslepe osoby, které žijí v izolaci – především v rozvojových zemích. Kromě toho se WFDB snaží hluchoslepotu prosadit jako jedinečné postižení, a to na mezinárodní úrovni. Bojuje za

prosazování vhodné nabídky služeb pro osoby s hluchoslepotou, prostřednictvím správného zařazení hluchoslepoty a jejích příčin do seznamů Světové zdravotnické organizace (WHO) a Mezinárodní klasifikace nemocí a postižení. Neustále pracuje na zviditelnění osob s hluchoslepotou v různých oblastech života.

WFDB je dnes složena z 27 národních a přidružených členských organizací ze 62 různých krajín ze všech koutů světa. Má navázané partnerské vztahy s Mezinárodní unií nevidomých (The World Blind Union – WBU), s Mezinárodní federací neslyšících (The World Federation of the Deaf – WFD), s organizací Deafblind International (DbI) a s Mezinárodní asociací tlumočnicků znakového jazyka (The World Association of Sign Language Interpreters – WASLI).

V roce 2007 organizace získala konzultativní status na Hospodářské a sociální radě OSN (ECOSOC) a je členem Mezinárodní aliance zdravotně postižených (IDA).

WFDB je uznána jako jednotný a legitimní celosvětový zástupce a hlas lidí s hluchoslepotou a aktivně spolupracuje s Evropskou unií hluchoslepých (EDbU), Africkou federací hluchoslepých (AFDB) a Latinskoamerickou federací hluchoslepých (FLASC).

Struktura WFDB

Valné shromáždění WFDB, které je svoláno jednou za čtyři roky, je nejvyšším orgánem organizace. Tímto orgánem jsou voleni po čtyřech letech pouze hluchoslepi členové do výkonného výboru – tj. prezident (odpovídá za činnost výkonného výboru a reprezentuje WFDB), viceprezident (zastupuje prezidenta v jeho nepřítomnosti), generální sekretář (řídí veškeré administrativní záležitosti) a pokladník (řídí veškeré finance WFDB) a 6 regionálních zástupců z Afriky, Evropy, Asie, Latinské Ameriky, Severní Ameriky a Pacifiku. Jejich úkolem je mapovat situace, které se týkají hluchoslepých osob a hluchoslepoty obecně, podávat zprávy WFDB a reprezentovat na konferencích a zasedáních výkonného výboru svůj kontinent. Dále jsou Valným shromážděním voleni dva auditoři, kteří mají kontrolovat a podávat zprávy o finanční situaci výkonnému výboru WFDB.

Současným prezidentem WFDB je Geir Jensen z Norska. Jelikož organizace nemá stálý sekretariát na plný úvazek, veškerou práci vykonávají členové výkonného výboru s pomocí dobrovolníků, často bez formálního vzdělání v oblasti hluchoslepoty.

Členství

Národní členství reprezentuje populaci osob v jejich zemi, každá země může mít pouze jednoho národního člena a ve správní radě organizace musí být alespoň 50 % osob s hluchoslepotou.

Individuální členství je otevřené pro jednotlivé osoby s hluchoslepotou, které nerepresentují populaci osob s hluchoslepotou v jejich zemi. Individuální členové mají právo na Valném shromáždění vystoupit, ale nemají právo hlasovat.

Přidružené členství je otevřeno jednotlivcům, organizacím a institucím, které souhlasí s cíli WFDB.

Sponzorské členství je otevřeno jednotlivcům, organizacím a institucím, které chtějí finančně podpořit WFDB.

Na webových stránkách najdete informace o současné situaci týkající se covid-19, o hluchoslepotě jako unikátním typu postižení, informaci o červenobílé holi, slova ředitele a odkazy na další organizace zaměřující se na problematiku hluchoslepoty ve světě. Dále zde najdete např. zprávu, která obsahuje celosvětově sesbírané údaje na základě odborné literatury, průzkumů a případových studií. Jedná se o největší a mezinárodně nejreprezentativnější analýzu situace osob s hluchoslepotou. Zpráva obsahuje aspekty: pohlaví a hluchoslepoty, životní úroveň a hluchoslepoty, pracovní příležitosti a hluchoslepoty, vzdělávání a hluchoslepoty, zdraví a hluchoslepoty.

*Pro Doteky připravila
Veronika Grušová*

Deafmetal

Pod pojmem Deafmetal by si člověk představil ihned nějakou metalovou muziku. Za tímto názvem se ale skrývají speciální šperky vyráběné pro uživatele sluchadel a kochleárních implantátů. Značka Deafmetal je označením pro „*kov jako tichý materiál kolem sluchadla; neslyšící kov = tichý materiál*“.

Tuto značku vytvořila v roce 2018 Jenni Ahtiainen, která pochází z Finska. Je to „tvrdáška“ a punk rockerka se škodolibým humorem. Kromě šperků se také věnuje módnímu návrhářství. Je neslyšící, což ji přivedlo na myšlenku tvorby speciálních šperků pro neslyšící. O svůj sluch přišla v důsledku poslechu hlasité hudby.

Jako umělkyně začala na sluchadla pohlížet jako na něco, co je možné změnit, upravit a zatraktivnit. Nejdříve vytvořila podél sluchadla kožené pouzdro a zavěsila na něj několik kožených pásků. Obrázek pak zveřejnila na sociálních sítích. Najednou se ze sluchadla stal módní doplněk, který navíc vyjadřoval její osobnost. Tento nápad se setkal s obrovským zájmem a nadšením. Nejen mezi neslyšícími, ale také mezi organizacemi, které se věnují osobám se sluchovým postižením. Za svou práci získala několik ocenění.

A jak šperk vypadá? Je to vlastně takové pouzdro, které je připevněno podél sluchadla nebo ke kochleárnímu implantátu a ozdobnými řetízky propojeno s ušním lalůčkem. V tomto případě řetízek zároveň plní funkci pojistky, aby člověk sluchadlo neztratil. Nebo jsou k pouzdru připevněny různé ozdoby. Celkově pak vytváří sluchadlo dojem neobvyklé designové náušnice, která vyjadřuje osobitý styl jednotlivce. V současné době Jenni Ahtiainen vyrábí ozdoby z kovu či kůže a má kolekci pro děti, muže a ženy.

Zdroje: <https://www.tichezpravy.cz/deafmetal-sperky-pro-neslysic/>
<https://www.deafmetal.store/page/8/story>

VZKAZY MOUDRÝCH

**„Užívej si v životě malých věcí,
jednoho dne se ohlédneš zpět a zjistíš,
že byly velké.“**

Kurt Vonnegut

(11. 11. 1922, Indianapolis – 11. 4. 2007, New York)
americký spisovatel, známý zejména díky knihám
Jatka č. 5, *Kolíbka* nebo *Snídaně šampiónů*, v nichž
dokázal mísit prvky satiry, černého humoru a science
fiction

RECEPTY

Máme tu podzim a s ním bramborové hody. Připravujeme herteple zapékané, na kaši, vařené ve slupce i bez, pečené na sádle, pečené v popelu na zahradě, strouhané za syrova na bramboráky, strouhané vařené na bramborové placky, bramborový guláš, valašský řízek Ondráš, jémine, dosti, tolik dobrot, to se nedá vydržet, jdeme raději vařit!

Pokud vám zbyly ze včerejška vařené brambory a dobře jste je uskladnili v lednici, dnes je určitě nevyhazujte, protože si z nich uděláme krokety. A světe div se, dokonce jednoduše, zdravě a ještě zítra se budete olizovat až na nosu!

Domácí krokety

Potřebujeme:

vařené brambory (i včerejší), sůl, pepř, mléko, cibuli, hořčici, olej, hladkou mouku, vejce a strouhanku na trojobal

Brambory dejte do vyšší nádoby, přilijte mléko, a to jen takové množství, abyste pomocí ručního šlehače vytvořili hodně hustou hladkou kaši. Teď přidejte najemno nakrájenou cibuli, hořčici, dle chuti osolte, opepřete, mů-

žete přidat i nasekanou petrželku, pažitku, pokud máte po ruce v květináči nebo na záhonku. Z bramborové kaše, už ochucené, šoulejte v dlaních menší kuličky a obalte je jako řízek – hladká mouka, rozšlehané vejce, strouhanka. Dávejte je pěkně vedle sebe do připraveného plechu, který jste vyložili pečicím papírem. Až máte našouláno a obaleno, strčte plech s kroketami na půl hodiny do ledničky odpočinout, nastartujte včas troubu na cca 230 stupňů, vyndejte plech z lednice, potřete kuličky zlehka olejem a už můžete péct, odhadem 20 až 30 minut. Tuto náramnou dobrotu můžete baštit s tatarkou, dipem, samotnou třeba s okurkovým nebo cuketovým salátem, smaženým sýrem, katovým šlehem, no prosím, než jsem vám poradila s čím, stačila jsem je zládat, teď abych šoulala nanovo 😊.

Dobrou chuť i vám a pusťte se do toho!

Zdena Jelínková
šéfredaktorka Doteků

DOTEKY. Časopis LORM z.s., Podzim, číslo 108. Vychází čtvrtletně.

Uzávěrka příspěvků do čísla Doteky 109/Zima 2021: **15. 11. 2021**

Vydává: LORM – Společnost pro hluchoslepe z.s., Zborovská 62, 150 00 Praha 5.

Doteky vychází ve zvětšeném černotisku, Braillově písmu, jako zvuková nahrávka v mp3 formátu na CD-ROMu a v elektronické podobě.

Sponzorství je vítáno a za sponzorské dary předem děkujeme.

Naše bankovní spojení: Komerční banka Praha Smíchov, číslo účtu: 19-1451940207/0100.

Redakční rada: Zdena Jelínková (šéfredaktorka), Mgr. Petra Zimermanová (ředitelka)

Za LORM z.s.: Mgr. Petra Zimermanová, Zborovská 62, 150 00 Praha 5, tel: 257 314 012

Ilustrace na titulní straně: Tomáš Zach

Grafická úprava: Stáňa Laňková, Nad Budánkami II/13, Praha 5

Tisk ve zvětšeném černotisku: QT Studio s.r.o., Hornokrčská 561/60, 140 00 Praha 4

Náklad: 100 černotiskových výtisků

Tisk v Braillově písmu: Teiresiás – Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky, Masarykova univerzita, Komenského náměstí 2, 602 00 Brno, www.teiresias.muni.cz

Osoby s hluchoslepotou a se zrakovým handicapem odebírají časopis Doteky v rámci informačního servisu, který je součástí jejich sociální rehabilitace.

Celoroční příspěvek pro členy LORM z.s. včetně distribuce činí 50 Kč.

V elektronické podobě je časopis bezplatně zasílán na odbory sociální a zdravotní péče. Doteky v elektronické verzi jsou zasílány všem zájemcům zdarma. Ostatní zájemci z řad veřejnosti (fyzické nebo právnické osoby), kteří by si přáli zaslat Doteky ve zvětšeném černotisku nebo na CD-ROMu jako zvukovou nahrávku, se z důvodu vysokých výrobních nákladů spolupodílejí finanční částkou. Roční předplatné na Doteky za čtyři čísla činí 200 Kč. V Braillově písmu Doteky vychází pouze v omezeném nákladu 3 ks a jsou k dispozici hluchoslepým čtenářům k zapůjčení v Poradenských centrech LORM v Praze a Brně. Starší i nová čísla Doteků jsou zdarma veřejnosti přístupná na webových stránkách www.lorm.cz ve formátech HTML, doc a PDF.

Objednávky přijímá LORM z.s., Zborovská 62, 150 00 Praha 5, email: kancelar@lorm.cz.

Časopis je rozesílán na základě objednávky členům LORM z.s. a ostatním osobám a organizacím, včetně povinných výtisků. Na <http://www.lorm.cz/cs/doteky/> je k dispozici elektronická objednávka i ve formátu k vytištění.

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují a vracejí pouze na vyžádání odesílatele.

Doteky v roce 2021 vychází díky podpoře ze Zaměstnaneckého grantu od společnosti KPMG ve výši 15 000 Kč

LORM z.s.

Zborovská 62

150 00 Praha 5

tel: 257 314 012

REGISTRACE MINISTERSTVA

KULTURY ČR č. E 11000